

Jubileumi ünnepség a Magyar Tudományos Akadémián

Prof. Em. Dr. Kovacsics József

80. születésnapja alkalmából

Rejtjel Kiadó

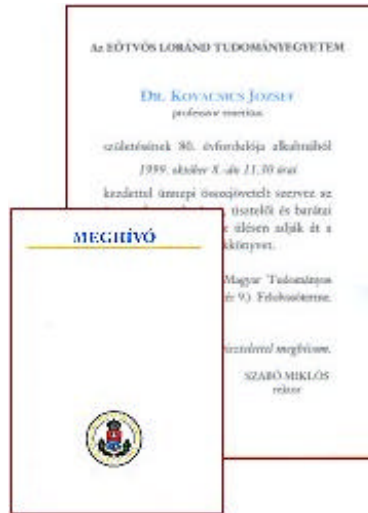
Budapest, 2000

ELTE Állam- és Jogtudományi Kar

**Készült a
PRO RENOVANDA CULTURA HUNGARIAE ALAPÍTVÁNY
támogatásával**

Szerkesztette:
Dr. Nizalowski Attila

Technikai szerkesztő:
Némethné, Lengyel Ildikó

Az ELTE rektorának meghívója
az ünnepi ülésre

A levezető elnök, **Dr. Ficzer Lajos** professzor, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar dékánja:

Köszönti a megjelent vezetőket; Klinghammer Istvánt, az Eötvös Loránd Tudományegyetem általános rektorhelyettesét, a Pécsi Janus Pannónius Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar dékánját: dr. Ivancsics Imre professzort, Blaskó Béla rendőr dandártábornokot, a Rendőrtiszti Főiskola főigazgatóját; a külföldi vendégeket; dr. Csetri Elek ny. egyetemi tanárt Kolozsvárról, dr. Popélyi Gyula kandidátust, ny. középiskolai igazgatót és dr. Pollák Lajos főfelügyelőt, Kovacsics József professzor kedves szlovákiai tanítványát. Köszöntötte a jubileumi kötet szerzőit, támogatóit és azokat, akik ennek megjelenéséhez nyújtottak segítséget, és minden érdeklődőt, minden kedves vendéget. Bejelentette, hogy számos külföldi és belföldi köszöntő levél érkezett, ezeket megköszönve, ismertetésüktől eltekintett.

Prof. Dr. Ficzer Lajos

az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar dékánja

Tisztelt Kollégák, engedjék meg, hogy mint levezető elnök az Állam- és Jogtudományi Kar vezetése nevében megkülönböztetett tisztelettel és szeretettel elsőként köszönthessem a jubilánst: dr. Kovacsics József professzor urat. Minden túlzás nélkül állíthatom: a statisztika területén, különösen az igazgatási statisztika, az igazságügyi statisztika, valamint a jogi informatika területén Magyarország legkiválóbb, ismert és nemzetközileg is elismert művelőjét, kutatóját, oktatóját köszönhetjük személyében. Kovacsics professzor úr az Állam- és Jogtudományi Karon több évtizedes tevékenységet kifejtve a statisztikai képzés II. világháború utáni megalakulásában meghatározó szerepet vállalt, és jelentős szerepe volt – az új feltételek között – a jogi informatikai képzés Jogi Kari meghonosításában is.

Több évtizeden keresztül vezette azt a tudományos és oktatóműhelyt, amely ma is eredményesen funkcionál. A jogászgenerációk több nemzedékét nevelte fel. A jogászképzésben olyan új dimenzió beépítését is elősegítette, amely ma a jogi szakmai munkának – legyen szó bármely területéről – meghatározó részét képezi.

Kovacsics professzor, mint a Statisztikai Tanszék vezetője ezen kötelezettségeken túl igen jelentős szerepet vállalt az Eötvös Loránd Tudományegyetem és az Állam- és Jogtudományi Kar közéletében is.

Külön kiemelem, hogy nagy súlyt helyezett arra, hogy az elméleti tudományos kutatás-képzés és a gyakorlati informatikai szféra között eredményes, hatékony és

gyümölcsöző kapcsolat alakuljon ki. Elévülhetetlen érdemeket szerzett azzal az élő kapcsolattal, amely az Állam- és Jogtudományi Karon jelenleg is eredményesen funkcionál a tudományos oktatómunka és a gyakorlat között. Az a híd, amit Kovacsics professzor kiépített, hosszabb távon is igen fontos a jogászképzés minősége szempontjából is.

Tisztelt Professzor Úr! Kedves Jóska!

Magam és az Állam- és Jogtudományi Kar minden oktatója és hallgatója nevében kívánom, hogy az Állam- és Jogtudományi Karon, mint professzor emeritus még hosszú ideig jó egészségben folytasd igen eredményes és aktív oktatói, kutatói és szakmai tevékenységedet a Tanszék, az Állam- és Jogtudományi Kar, az Eötvös Loránd Tudományegyetem és az egész magyar statisztikai szakember-társadalom részére.

Felkéri Klinghammer István általános rektorhelyettes urat, hogy az Eötvös Loránd Tudományegyetem nevében köszöntését tartsa meg.

Prof. Dr. Klinghammer István

az Eötvös Loránd Tudományegyetem általános rektorhelyettese

Tisztelt Professzor Úr! Tisztelt vendégek!

Közhely, de valóban megtiszteltetés, hogy ha az egyetemen jeles professzort köszönhetünk; főleg akkor, ha ereje teljében van, tudományos munkássága messze nem teljesült ki. Csak egy stációt ünnepelünk most, a 80. születésnapot. Megtiszteltetés részemre, mint az ELTE általános rektorhelyettese és mint térképész-kartográfus részére, a köszöntésre való felkérés. Mivel köztudott, hogy a térképek közel 60%-a a statisztikai adatok alapján készül, ezért szeretnék egy pár szót szólni arról, hogy hogyan látja egy TTK-ás térképész azt a tevékenységet, amiben Kovacsics professzor úr tudományterületének meghatározó jeles művelője.

A mennyiségi adatok grafikus megjelenítése – ez a térképészeti feladata –, az ábrázolási módszerek kialakulása, bonyolult és többlépcsős folyamat volt. A fejlődés a középkorban a koordináta-elv megalkotásával indult, mely felhasználta az analitikus geometria eredményeit; a méréssel, vagy számlálással összegyűjtött statisztikai adatok diagrammok formájában történő ábrázolásával kezdődött.

A 14. századi olasz matematikus Nicole Oresme az idő, sebesség, távolság fogalmának ábrázolásához használta a grafikus módszert, melyet a térképészetben az ókorban alkalmazott földrajzi koordináta-elv mintájára alkotott meg. A Tractatus c. munkájában azt írja: „minden mérhető dolog – a számokat kivéve – mint folytonos mennyiség fogható fel. Ezért az ilyen dolgok mértékéhez is kell képzelnünk pontokat, vonalakat és felületeket, amelyek tulajdonságaikat jellemzik, amelyekben – mint ahogy Arisztotelesz kívánja – a mérték és arány eredendően megtalálható.”

A modern analitikus geometria módszereit Descartes 1637-ben; Fermat pedig 1679-es könyvében mutatta be. A koordináta-geometria azonban viszonylag lassan terjedt el a 17. század második felében.

A statisztikai adatok rendszeres gyűjtése és elemzése a 17. század közepén a népességtudomány területén kezdődött, de igazán rendszeres és megbízható adatgyűjtésről a 18. század közepe előtt aligha beszélhetünk. (Úgy gondolom, e nézetet Professzor úr is megerősíti).

A korai statisztikai kutatások a népességnyilvántartás mellett a pénzügy és a hadügy területét is érintették. Az első népesség változással kapcsolatos statisztikai táblázatok a 17. század közepén jelentek meg. Az úttörők között volt Edmond Halley is, aki halálózási statisztikával is foglalkozott – nemcsak üstökös őrizi a nevét – és Breslau (a mai Wrocław) adatait táblázatos formában foglalta össze. Bizonyíthatóan ő használta először a koordináta-geometriát.

Gazdasági és demográfia területével általában lépést tartott a természettudományi statisztika is. A 18. sz. elejétől a Royal Society lapjában, a Philosophical Transactions-ban meteorológiai táblázatok jelentek meg. Az időrendi adatok megjelenítése és koordináta-rendszerbe való rendezett szerkesztése feltételezte az időnek, mint a koordináta-rendszer egyik tengelyének egyenesként való ábrázolását. Ilyen javaslatot tett: Joseph Priestly a londoni A Chart of Biography című 1765-ös, és New Chart of History című 1769-es munkájában.

William Playfair angol újságíró-statisztikus és közgazdász – még a statisztika kifejezés angol nyelvű felbukkanása előtt – különböző grafikonokat oszlop- és kördiagrammokat használt ábrázolásra, statisztikai adatokat grafikus módszerrel, az általa linear arithmetic-nek nevezett eljárással hasonlítva össze. (A statisztika fogalma először 1787-ben Zimmermannak a „Political Survey of the Present State of Europe” című, Londonban kiadott művében tűnt fel.) Playfair Londonban publikálta a „The Commercial and Political Atlas” c. 1786-ban megjelent könyvét, melyben megkísérelte a kereskedelem, az import, az export, a bevétel-kiadás statisztikai

adatainak grafikus ábrázolását. A könyv címevel ellentétben nem tartalmaz térképeket, nem volt igazi atlasz, hanem diagrammok és kartogrammok gyűjteménye.

Egy másik térképészeti módszer, amely a statisztikával szorosan összefügg, az az izovonalak módszere. Az izovonal módszer kiterjesztését, a relatív értékek térképi ábrázolására a statisztikai felszín kialakításának ötletével együtt Leon Lalanne francia mérnök 1845. február 17-én gondolta ki. Egy gondolat születése ilyen pontosan ritkán igazolható, jelen esetben azonban a jegyzőkönyv tanúsága szerint ezen a napon, a Francia Tudományos Akadémián, a népesség eloszlásáról szóló előadásán jelentette be új gondolatát.

A kartogramm-módszer kialakítása, a statisztikai adatok megjelenítésének egyik kedves módszere, a 19. század húszas éveiben szorosan összefüggött a Statisztikai Hivatalok felállításával, és az egyetemi statisztikai oktatás és kutatás fejlődésével. (1826-ban pl. a Habsburg birodalom területén 7 egyetemen tanították ezt a tudományágat.)

A Statisztikai Hivatalok adatgyűjtési és feldolgozási munkája nyomán ebben az időszakban már rendelkeztek az új típusú demográfiai és gazdasági adatokkal. Ausztriában a hivatalos központi statisztika 1829-től létezik, legalábbis azóta használják a térképészek.

A közvélemény statisztika iránti érdeklődését élesztették a szaporodó Statisztikai Társaságok és folyóiratok is: Nyugat-Európában például 1837-ben alakították meg a London Statistical Society Journal-ját, amelyben 1841-től rajzi ábrázolások is megjelentek, kezdetben elsősorban népességi adatokat, de 1847-től gazdasági adatokat is bemutattak.

A kartogrammok fejlődésének kiindulási helye Franciaország, ahol a közigazgatási egységekre vonatkozó mennyiségi adatokat térképen ábrázolták. Az új módszert kezdetben „Carte figuratives”-nek nevezték. Charles Dupin francia statisztikus és közgazdász nevéhez fűződik 1819-ben az analfabétizmus térképes ábrázolása. Dupin nyomán Adrien Balbi és André Michael Guerry nevéhez kötődik a bűnözési statisztikai adatok ábrázolása 1829-ben. Guerry használta először a „morálistatisztika” fogalmát, és ő készítette először 1833-ban hisztogramot.

A statisztikaoktatás és -kutatás és számos statisztikai szolgálat működése felvetette a nemzetközi együttműködés szükségességét, a kutatási módszerek egységesítését és az adatok nemzetközi összehasonlíthatóságának az igényét.

A belga Adolphe Quetelet kezdeményezésére létrehozták a Nemzetközi Statisztikai Kongresszus intézményét. Az első kongresszusok színhelyei 1853-tól: Bruxelles, Párizs, Bécs, London, Berlin, Firenze, Hága, Szentpétervár és Budapest 1876-ban. További kongresszusok kezdeményezése 1880 körül nem járt sikerrel. Csak a Royal Statistical Society megalakulásának évfordulója alkalmából, 1885-ben folytatódott a nemzetközi együttműködés az International Institut of Statistics megalakulásával.

Az 1872-ben Szentpéterváron megtartott Kongresszuson nagy szerepet szántak a statisztikai módszerek térképes ábrázolásának. Itt határozták el, hogy a jövőben a kongresszusokon térképkiállítást is rendeznek. 1876-ban Budapesten kiállítást és terjedelmes térképkiállítást is rendeztek. A kongresszus előkészítésre George Mayr-nak, a Müncheneri Statisztikai Hivatal akkori vezetőjének az elnökletével bizottságot hoztak létre, hogy a budapesti Kongresszusra készítsen tanulmányt a statisztikai és földrajzi módszerek alkalmazásáról. A térképkiállítás katalógusa 686 térképről számolt be, köztük kiemelkedő magyar munkákról.

Magyarországon már volt tudományos hagyomány. Magyar előzmény a 18. század első felétől kezdődően: Bél Mátás pozsonyi evangélikus lelkész „Notitiae Hungariae novae historico-geographico” c. fő műve a magyar föld arculatáról és történetéről kívánta megismertetni a magyar népet. Bél Mátásnak több jeles követője volt. Közülük kiemelendő – térképészeti szempontból is – Fényes Elek nagyszerű munkássága, a „Magyarországnak, s a hozzákapcsolt tartományoknak mostani állapotja statistikai-geográfiai tekintetében 1836-1840.” c. művével és Keleti Károly, a statisztikai tudomány művelésének tudós úttörője, az Országos Statisztikai Hivatal létrehozója, első igazgatója. Kiemelten kell emlétenem a vezetése alatt végzett területi kutatások eredményeit összegző kiváló munkát, az 1873. évi Helységnevtárat.

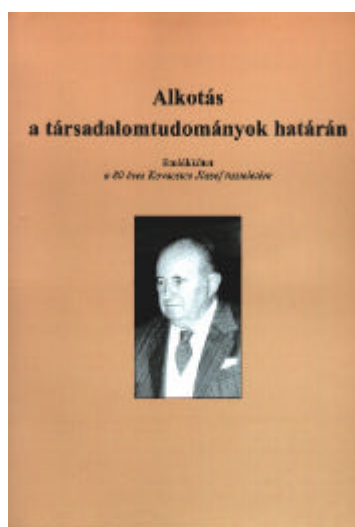
Úgy vélem ennek az ívnek – Bél-Fényes-Keleti – méltó folytatása Dr. Kovacsics József professzor úr tevékenysége a 20. században.

Professzor úr tanítványai, munkatársai, kollégái a jubileum alkalmából könyvet jelentettek meg. Barátai, tanítványai, tisztelői írtak benne tanulmányokat, köszöntéseket. Ehhez csatlakozom az Egyetem és a magam részéről én is; köszönöm Professzor Úr szakmai tudományos munkásságát, köszönöm példamutató oktatótevékenységét, kívánom, hogy gazdagítsa tovább jó egészségben e hasznos és fontos tudományt. Számítunk rá – nemcsak a munkatársak, kollégák, de maga az Egyetem is.

Most, hogy a Statisztika az Informatikával bővült, Professzor Úr módszertani munkával hozzájárul a térképész számára is nagyon fontos tudományág, az informatika

fejlődéséhez is. Tehát van még tennivaló, és várjuk is Kovacsics professzor úrtól a további munkákat.

Tisztelt Professor Úr, átadom Önnek a szakterület képviselői, barátai és tisztelői által írt Emlékkönyvet, és a Rektor és az Egyetem Tanácsa nevében kérem, hogy megbecsülésünk jeléül fogadja el az Eötvös Loránd Tudományegyetem Emlékérmét.

Az Emlékkönyv

Prof. Dr. Ficzere Lajos dékán ünnepi megnyitója

Prof. Dr. Klinghammer István általános rektorhelyettes
köszönti az ünnepeltet

Az elnöklő Dr. Ficzer Lajos dékán bejelenti, hogy a pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem képviselőjében Dr. Ivancsics Imre, az Állam- és Jogtudományi Kar dékánja kíván szólni.

Dr. Ivancsics Imre

a JPTE Állam- és Jogtudományi Karának dékánja

Engem ért az a megtiszteltetés, hogy Professzor Urat 80. születésnapja alkalmából, a tiszteletére rendezett tudományos tanácskozáson a Janus Pannonius Tudományegyetem Rektora nevében az Állam- és Jogtudományi Kar dékánjaként köszönhetem.

Különösen kedves számomra, hogy pályáknak volt találkozási pontja. Együtt kezdtük pécsi éveinket, Professzor Úr oktatóként, én mint joghallgató. Ebben az időszakban a kis létszámú évfolyamok (negyven-ötven hallgatóból álltak) szinte felkínálták az oktatók és hallgatók közötti kapcsolatépítésekhez a lehetőséget. Kovacsics tanár úr élt ezzel. Ennek következtében gyorsan a „kedvenc” oktatók közé sorolódott.

Szerencsémre mint Szamel Lajos professzor demonstrátora szakmailag közel kerülhettem az ünnepelthez. Az imént említett tanítómesterem mellett pályám alakulását és alakítását Kovacsics professzor úrnak is köszönhetem. És ezt ezúton is megteszem.

Sajnos a közös pécsi évek rövidre sikerültek. Tanár úr feljött az ELTE Állam- és Jogtudományi Karára, én pedig maradtam az akkor még egykarú Pécsi Tudományegyetemen. Kapcsolatunk azonban nem szakadt meg. Professzor úr elfogadott kollégának. Számos kutatásba bevont, szakmai konferenciákon több alkalommal együtt szerepeltünk. Szerénysége, példamutató szorgalma különösen nagy hatással volt rám.

Mint említettem, Kovacsics tanár úr rövid időt, csupán két évet töltött a pécsi jogi karon. Ennek ellenére túlzás nélkül mondhatom, maradandót alkotott. Megszervezte a Statisztikai tárgy oktatását és a Tanszéket is.

Emellett volt energiája és ideje arra, hogy 1958-ban tudományos konferenciát szervezzen. Büszkék vagyunk arra, hogy Professzor Úr szakmai sikereiben gazdag életének egy szakasza a Pécsi Egyetemhez kötődött.

Dr. Kovácsics József

Professzor Emeritus

Özönjete tisztelettel és nagybecsűléssel köszöntöm a János Pázmány Tudományegyetem vezetését, volt tanáriársát és hallgatói körében arakvanszerű születténapja alkalmából.

Külön öröme számomra, hogy egyetemi pályájának részeként a Pécsi Tudományegyetem Statisztikai Tanszékének vezetését is magáénak vallhatta. Azáltal, hogy 1957-ben megszervezte a tanszékot, elősegítette a statisztikai oktatását, bevezette az általános és közgazdasági statisztikát egyetemünkön, maradandó alkotást. Oktatói és kutatói magbecsűlése, barátságja, a kölcsönös kapcsolat a hallgatókkal, emlékeztetést tesz az Ön emberi és oktatási tevékenységére.

Biztosan vannak arra, hogy tudományos eredményekben oly gazdag pályafutása egy időben egyetemünkön is kitérőket.

Születésnapján szeretettel gratulálunk, jó egészséget, alkotó kedvet, tevékeny életet és további eredményeket kívánunk!

Pécs, 1999. október 6.

Özönjete tisztelettel és nagybecsűléssel

J. Tóth
/Dr. Tóth József/
egyetemi tanár
rektor

Prof. Dr. Tóth József, a JPTE rektorának
köszöntő levele díszborítóval

Dr. Ivancsics Imre, a JPTE Jogi Karának dékánja
átadja az emlékérmét és a rektor köszöntését

Dr. Blaskó Béla dandártábornok, főigazgató

Emellett volt energiája és ideje arra, hogy 1958-ban tudományos konferenciát szervezzen. Büszkék vagyunk arra, hogy Professor Úr szakmai sikereiben gazdag életének egy szakasza a Pécsi Egyetemhez kötődött.

Tisztelt Tanár Úr!

Kérem, fogadja a mediterrán város egyetemének elismerését és nagyrabecsülését, Rektor Úr üdvözlő sorait, és Egyetemünk emlékplakettjét.

A magam nevében a jókívánásokat azzal egészítem ki, hogy tartsa meg az Isten jó egészségben, fiatalos alkotóerejében, és gyarapítsa tovább alkotásaival a társadalomtudományok határterületeit.

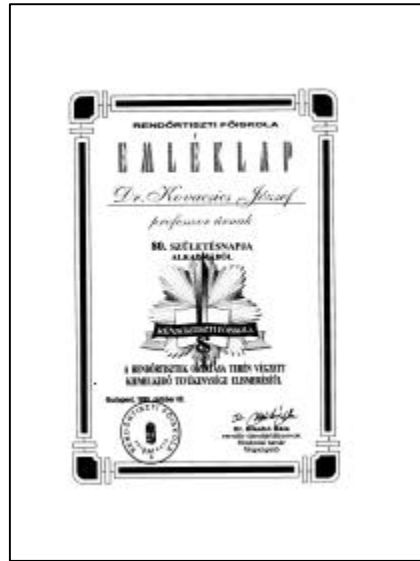
Az elnöklő Dr. Ficzere Lajos dékán bejelenti, hogy a Rendőrtiszti Főiskola képviselőjében Dr. Blaskó Béla főigazgató, dandártábornok kíván szólni.

Dr. Blaskó Béla

dandártábornok, a Rendőrtiszti főiskola főigazgatója

Tisztelt Professor Úr! Elnök Úr! Hölgyeim és Uraim!

A Rendőrtiszti Főiskola vezetésének és teljes személyi állományának köszöntését hozom. Dr. Kovacsics József professzor úr az 1970-es, 1980-as években oktatott a Rendőrtiszti Főiskolán. Abban az időszakban végzett a szó szoros értelmében úttörő oktató munkát, amikor az intézmény saját főhivatású oktatóinak száma még relatíve csekély volt, s a felsőfokú tanintézeti minőség, tekintély, hírnevet főként „külsős, szerződéses” professzorok alapozták meg. Ezen európai hírnév szaktekintélyek sorában meghatározó tevékenységet fejtett ki Kovacsics professzor úr. Tevékenységével döntően hozzájárult a főiskolai bűnügyi szakképzés – ezen keresztül az egész főiskola – minőségének kialakításához, melyet ezennel az intézmény valamennyi volt és jelenlegi oktatója és hallgatója nevében tisztelettel megköszönök.

A Rendőrtiszti Főiskola Emléklapja

Tisztelt Professzor Úr!

Úgy is, mint volt hallgatója köszönöm személy szerint és köszönöm az intézményünk nevében a rendvédelmi tisztképzés terén kifejtett hosszú ideig tartó, eredményes tevékenységét. Születésnapja alkalmából sok boldogságot, nagyon jó egészséget kívánok!

Az elnöklő Dr. Ficzer Lajos dékán bejelenti, hogy a tanártársak nevében Dr. Samu Mihály egyetemi tanár kíván szólni.

Dr. Samu Mihály
egyetemi tanár

Dr. Kovacsics József

Laudációja

1. Pályafutását a Központi Statisztikai Hivatalban kezdte, ahol különösen a közigazgatási és az igazságügyi statisztika megszervezésével tűnt ki. 1954-ben a KSH elnöke a Művelődésügyi Miniszterrel egyetértésben, az akkor országos szakkönyvtárrá alakuló statisztikai könyvtár igazgatójává nevezte ki. A KSH Könyvtárban az Országos Levéltárral együttműködve szervezte meg a történeti statisztikai kutatásokat.

1952-től meghívott előadóként település-statisztikát oktatott a Budapesti Műszaki Egyetem Városépítési Tanszékén. 1957-ben kapott tanszékvezetői megbízást a Pécsi Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának Statisztikai Tanszékére. 1959-ben került az ELTE Statisztikai Tanszékére docensként. 1965-ben nevezték ki egyetemi tanárrá. 1957-ben védte meg kandidáusi disszertációját „Államtudomány és Statisztika” címen. Akadémiai doktori disszertációját 1972-ben védte meg „A tanácsi munka hatékonyságának mérése” címen.

Munkássága három tudományterületre terjedt ki: a közigazgatási statisztika, a történeti demográfia illetve a jogi informatika. Ezek művelése terén alkotott újat és

maradandót. Több mint 300 tanulmánya, köztük 36 könyv, külföldön 42 tanulmánya jelent meg.

Néhány fontosabb könyve: Város- és községstatistika (1954), Statisztika tankönyve három kiadásban (1974, 1975, 1977), A közigazgatás statisztikája és organometriája (1977), Bevezetés az államigazgatási informatikába (1980, Akadémiai Kiadó), Veszprém megye helytörténeti lexikona (Ila Bálint társszerzővel, két kötet, 1964 és 1980, Akadémiai Kiadó), Veszprém és Vas megyék történeti statisztikai helységnévtára (1992, 1993). Munkáiról 45 értékelés, kritika jelent meg. A következő külföldi életrajzi munkákban található munkásságáról hosszabb címszó: Dictionary of Demography Biographies, Who's Who in the World amerikai kiadásban, a Prominent Hungarians kanadai kiadásban. Válogatott történeti demográfiai munkái az International Bibliography of Historical Demography c. CD-ROM lemezen jelentek meg Liège-ben.

Jelentékeny a nemzetközi elismertsége, ez megnyilvánul nemzetközi szervezetekben való szereplésében: 1961 óta tagja a Nemzetközi Népeségtudományi Uniónak, és a Párizsi Statisztikai Társaságnak, 1969 óta a statisztikai akademikusok nemzetközi testületének, a Nemzetközi Statisztikai Intézetnek; a Városstatistikusok Nemzetközi Szervezetének. Alapítója óta elnöke a Jogi Informatikai Társaságnak. Tagja az MTA Demográfiai Bizottságának és az MTA Történeti Demográfiai Albizottságának elnöke.

Tevékenységének kormányzati és egyetemi elismerése alapján 1989-ben a Munka Érdemrend arany fokozatát kapta, ugyanezen évben az ELTE Tanácsa Eötvös Loránd aranyéremmel, 1996-ban pedig Professor Emeritus címmel tüntette ki. A Központi Statisztikai Hivatal elnöke Fényes Elek Éremmel, az MTA Elnöksége 1998 novemberében életműve elismeréseként Eötvös József koszorúval tüntette ki és feljogosította a „Laureatus Academiae” cím viselésére.

2. Kovacsics József professzor laudációját szívesen vállaltam a Jogi Kar oktatóinak képviselőjeként – a barátság okán. A baráti személyes okok között szerepel az, hogy egy napon (szeptember 30-án) születtünk, csak ő 10 évvel korábban. (Kínai szánítás szerint mindketten Szilveszter napján kezdtük életünket.) További személyes okom az, hogy mindketten falusi származásúak vagyunk, a falu határának ismerete, a mezőgazdasági munka élménye alapján jutottunk el a városba tanulni, bejáró tanulóként szereztünk emlékeket, s kollégiumi közösségben tudatosodott bennünk a magyarság iránti elkötelezettségünk.

Közéleti érdeklődésünk és tevékenységünk is hasonló. Mindketten részt vettünk az 1956-os népfelkelésben és munkahelyünk forradalmi bizottságában. Ezután

mindkettőnket a Gyorskocsi utcában vallattak (őt a Szociáldemokrata Párt szervezésével kapcsolatban, engem a Nagy Imrével való találkozások miatt). Forradalmi szereplésünk miatt mindkettőnket hátrányok értek. Mindkettőnk pályáját irigység és gáncsoskodás kí sérte.

3. Kovacsics professzort a gáncsoló, akadékoskodó gonoszkodások nem vetették vissza; túlélt ezeken. S tartotta benne a lelket közösségi-nemzeti-népi elkötelezettsége, s ez még inkább új tudományos eredményekre sarkallta. Tudományos kutatásaira jellemző az újítás és a terepfölverés. Eredményeihez persze a tudományos elmélyültség, pontosság, alaposág járult hozzá. Ezek elismerését pedig elősegítette közvetlensége, szerénysége, valamint emberi kapcsolataiban a kollegialitás, a megértés, az empátia.

A 80 éves Kovacsics professzornál még jele sincs az öregedésnek, mert szellemileg friss, fizikailag erős, egészséges. Még sok tudományos eredmény várható tőle, hiszen tudjuk a bibliából, hogy egy ember százhusz évre teremtetett, „Ne maradjon az én lelkem örökké az emberben, legyen életének ideje 120 esztendő”, s az elkövetkezendő negyven évre kívánok további eredményes munkát, sikereket és jó egészséget.

Az elnöklő Dr. Ficzer Lajos dékán bejelenti, hogy a betegsége miatt távol maradt Dr. Hoóz István levélben küldte el felszólalását.

Prof. Dr. Hoóz István

egyetemi tanár

a demográfia akadémiai doktora

Tisztelt Professzor Úr!

Sajnos váratlanul és sürgősen kórházba kell mennem. Így csak távolról, ezzel a levéllel csatlakozhatom azokhoz, akik 80. születésnapod alkalmából is tanújelét adják annak, hogy elismerik, tisztelik több évtizedes oktatói és tudományos munkásságod, azokhoz, akik megismerhették és tapasztalhatták a nehéz időszakokban is megmutatkozó segítő tökélségedet, emberségedet, igaz barátságod kisugárzását.

Nagyszámú tisztelőd között jogászok, mérnökök, történészek, levéltárosok, statisztikusok és demográfusok egyaránt megtalálhatók. Sok ezer mérnök és

joghallgató ismerhette meg előadásaidból és tankönyveidből a munkáidhoz nélkülözhetetlen statisztikai módszereket és elméleteket. Sok évig tartó kutatómunkád eredményeként válhatott önálló egyetemi tantárggyá a közigazgatási és az igazságügyi statisztika. De magas szinten műveltet a statisztikai tudomány más, olyan fontos területeit is, mint a népességstatisztika, népességtörténet és a statisztika története. Írásaidból nemcsak a tárgyalt szakterület mélyreható ismerete tűnik ki, hanem a statisztika és a demográfia szinte minden ágára kiterjedő általános intelligencia.

Lelkes és hozzáértő szervező munkád nélkül talán sohasem jelenhettek volna meg olyan, ma már nélkülözhetetlen művek, mint a Történeti statisztika forrásai és a Magyarország történeti demográfiája c. tanulmánygyűjtemények, a történeti helységnévtárak és még sok-sok más olyan kiadvány, amelyek úttörő jellegét és felhasználhatóságát az idő előrehaladtával egyre jobban érezzük. De tudományszervező tevékenységednek kiemelkedő szerepe van abban is, hogy a történészek egyre nagyobb hányada ismeri fel a demográfia fontosságát saját kutatómunkájában.

Tudományos eredményeid és szervező munkád nemcsak itthon, hanem külföldön is ismertek. Számos nemzetközi hírvé kolléga elismerését és megbecsülését sikerült az évtizedek során kivívnod.

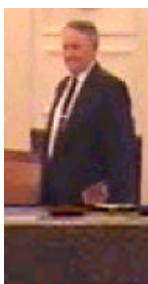
Sokirányú és gazdag életpályádnak e kerek évforduló idején csak egy szakasza zárult le. Valamennyiünk számára öröm látni, hogy tettvégyad töretlen és olyan szellemi energiákkal rendelkezél, amelyek további kutatási eredményekhez vezethetnek.

Csatlakozom azokhoz, akik őszinte tisztelettel köszöntenek 80. születésnapod alkalmából. További jó egészséget, munkáidban sok örömet és családot körében felhőtlen boldogságot kívánok. Kívánom, hogy még hosszú ideig erőben, egészségben, szellemi frissességgel folytathasd munkáid, segítve ezzel is az általad művelt tudományok fejlődését.

Pécs, 1999.okt. 1.

Prof. Dr. Samu Mihály

Dr. Horváth Imre főtanácsos

Az elnöklő Dr. Ficzer Lajos dékán bejelenti, hogy a volt tanítványok nevében Dr. Horváth Imre főtanácsos kíván szólni.

Dr. Horváth Imre

főtanácsos

Kedves Professor Úr! Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Születésnapod alkalmából a tisztelgőkhöz – az első pécsi jogász taní tványaid nevében – tiszteletünket és szeretetünket kifejezve magam is felsorakozom. Tisztem természetesen nem lehet az általunk mindig figyelemmel kísért és nemzetközileg is elismert tudományos eredményeid értékelése, mert arra magamat kevésbé hivatottnak tartom, és azt a tudományok jelesei már előttem megtették. Szerény visszaemlékezéseinket hozom azokból az időkből, amikor taní tványaid lehettünk.

42 évvel ezelőtt a Pécsi Jogtudományi Egyetemen a mi évfolyamunk az első pécsi taní tványaid közé tartozott. Ahogy emlékszem, a joghallgatók körében már akkor is a számokkal való foglalkozás idegenül hatott. Talán már akkor is nagyon sokan a matematika tudományát elkerülni kívánván kerültek a jogi pályára. Már csak ezért is fokozott érdeklődéssel vártuk az újjászervezett statisztikai tanszék új Professzorának első előadásait.

Résztevője és szemlélője lehettem annak az átalakulásnak, mikor előadásaid hatására a logikára való törekvés, a dolgok lényegének felismerése, a számok összefüggéseinek megértése hogyan vált részévé jogász hallgatóid gondolkodásának. Miként tudatosult bennük a felismerés, hogy a társadalomban meghatározó fontossága van a számoknak, a méreteknak és az arányoknak. Felismertük, hogy azok tudása és felhasználása nélkül nem érthetjük meg a napi életet, a történelmet és a társadalmi folyamatokat, melyek megismerése és felismerése a jogászok számára nélkülözhetetlen. Nemcsak tárgyat taní tottál, de valamennyiünk szemléletét is formáltad.

Előadásaid során rávezettél bennünket arra a tanulságra is, hogy a statisztika az élet valós folyamataitól nem különülhet el. A statisztikai ismeretek a gyakorlat hasznosítása során nyerik el igazi értelmüket. Közelebb hoztad hozzánk a gyakorlatot, érthetőbbé tetted az elmélet és a napi élet összefüggéseit, amikor abban az időben még szokatlanul – követve a régi falukutatók hagyományait – Baranya megye kisközségeiben felméréseket szerveztél. Hallgatóidnak a téma iránt felkeltett

érdeklődését mi sem jellemezheti jobban, mint hogy a számoktól korábban idegenkedő évfolyamtársaim szinte valamennyien jelentkeztek a feladat elvégzésére és azt a megkí vánt eredményességgel teljesíteni is tudták. Az akkori kutatásaid is tanúsították a baranyai aprófalvak népességének rohamos fogyását, amely alig két évtizeddel később egy ősi település, Gyűrűfű község teljes elnéptelenedéséhez, a falu megszűnéséhez vezetett.

Ahogy emlékezem, hallgatóid hamar megéreztek és felismerték, hogy szereted őket. Nem lehetett olyan személyes vagy tanulmányi problémájuk, melyekkel Hozzád ne fordulhattak volna. Később ebből a tanári-tanítványi kapcsolatból számos, egész életre szóló barátság fejlődött, amikor az életünk későbbi szakaszaiban is szakmai és emberi tanácsaid eligazító útmutatást adtak.

Sorsom külön szerencséjének érezhettem, hogy mint az újjászervezett Statisztikai Tanszék demonstrátora közelről szemlélhettem oktató és nevelő munkásságodat. Megtanulhattam Tőled, hogy a kemény és folyamatos munka legtöbbször csak hosszú távú befektetés lehet. A házak, az utcák, de még az emberek is az idők múlásával változhatnak, de az irány: az emberek megbecsülése, a tudományos munkába vetett hit és szorgalom, a jobbító, tisztos törekvés érték marad. Megismertetted – amit pályán tapasztalata is igazolt –, hogy a napi munka hétköznapjait az alkotás teszi ünneppé. Megtanulhattam Tőled, hogy az adatok tükröi a valóságnak, de a tükör felmutatásához emberi tartás, nagyon sokszor bátorság is kell. A tudomány önmagában nem elegendő a társadalom jobbításához, ha hiányzik az arra jogosultakból a tudomány eredményeinek felismerése és alkalmazásának szándéka.

Ezért is maradandó emlékem maradt az a szervezésed által – még 1958 tavaszán – életre hí vott országos rayonizációs konferencia, amikor egy előző esti telefonhívás hatására a több száz városi és megyei közigazgatási és politikai vezető előtt a tervezett előadásodnak csak egy része kerülhetett ismertetésre és a térképek csak egy hányada bemutatásra. Pedig milyen szükség volt rá akkor, de még húsz évvel később is, az ámenetileg megvalósított, rövid életű városkörnyéki községi igazgatás szervezésénél. Most már megtanultam és tudom, hogy a társadalomtudomány legjobb eredményeit is csak olyan mértékben lehet átvinni a gyakorlatba, amilyen mértékben az emberek, de különösen a vezetők elfogadni képesek.

Az elmúlt évtizedekben a közigazgatási szervezés és vezetés területén végzett vizsgálódásaim is egyértelműen meggyőztek arról, hogy a közigazgatási munka mérésére és koordinálására, bürokratikus működése csökkentésére, a gráfok és mátrixok elméletének felhasználására irányuló kutatásaid eredményei a gyakorlati munkában mennyire nélkülözhetetlenek. Igazoltnak látom azt a tételt, hogy a

közigazgatás szervezési módszereit nem kell újra kitalálni, ha az megtanulható. Beigazolódtott, hogy a kutatások által feltárt tudományos módszerekkel végzett ászervezések mindig szakszerűbbek és hatékonyabbak annál, mintha azokat „szemmérték” szerint végeznék.

Kedves Professor Úr!

Bár az elmúlt évtizedek során elkerültem a statisztika tudománya művelőinek köréből, mégis meghatározó volt számomra az az időszak, amikor „első” demonstrátorod lehettem. Tőled kaptam az indítást, negyven éven keresztül élveztem bizalmadat, személyem és munkám felvállalását. Mi sem bizonyítja jobban számomra nyújtott egyetemi indítástod vándortarisznyája „hamuban sült pogácsájának” értékelését, mint hogy ennyi évtizeden keresztül kitartott, és még ma is erőt meríthetek belőle. Büszke voltam arra, hogy tanítványod lehettem, és hogy mint első demonstrátorod az iskolához tartozom.

Mindig örültem, ha új könyvedet, tanulmányaidat olvashattam. Hitet és bátorítást adtak saját munkámhoz. Még ennyi év után is szinte megítélésre küldtem meg Néked tanulmányaimat, könyveimet, egyetemi jegyzeteimet. Véleményedet mindig megszállásnak tartottam.

Pályám során mindig tisztességes és lelkiismeretes munkára bízottál és az alkotást az eredményesség mértékének tekintetted. Ezért is most külön öröm számomra, hogy több évtizedes kutatói és egyetemi oktatói munkám legutóbbi eredménye elkészült és kiadásra került. Örülök annak, hogy mint egykori „első” demonstrátorod a Közigazgatási Szervezés- és Vezetéstan c. első egyetemi tankönyvemet Néked, mint legkedvesebb Tanáromnak, 80. születésnapod alkalmával őszinte szeretettel és nagyrabecsüléssel ajánlhatom.

A volt tanítványaid és a magam nevében köszönöm maradandó tanításodat, köszönöm az életre felkészítő emberségedet, köszönöm az erőt adó biztatást és születésnapod alkalmával kívánom, hogy Isten nagyon sokáig éltesse jó erőben és egészségben mindnyájunk örömeire.

Az elnökö Dr. Ficzer Lajos dékán bejelenti, hogy a volt mérnök tanítványok és a Magyar Urbanisztikai Társaság nevében Dr. Horváth Béla ny. főépítész kíván szólni.

Dr. Horváth Béla

ny. főépítész

Elnök Úr! Tisztelt Professzor Úr, Hölgyeim és Uraim!

Köszöneti, és köszönetet mondani jöttünk egy sokoldalú elméleti, gyakorlati és szervező tevékenységet egyaránt végző tudóst, aki a statisztikát mindenkor komplexen, összefüggéseiben művelte. Soha nem tévesztette szem elől, hogy ez a tevékenység csak akkor teljesebben ki, ha eredménye révén a döntések, a jobbítás igénye is érvényesül. A körültekintő alaposág, a különböző tényezők hatása és az átlagokon túl tekintő szemlélete jelentősen járult hozzá többek között a településekkel foglalkozó, az urbanisztikával foglalkozó mérnökök felkészültségéhez, munkájuk javításához, megalapozásához.

Témám megválasztásában azért választottam a településtudomány e különleges és sajátos területét, mert Kovacsics Professzor az elmúlt hatvan évben több mint harminc tanulmányában és kötetben meghatározó módon járult hozzá e szakterület fejlesztéséhez. A demográfia, a lakás, a település statisztika művelése mindenkor igényességet, körültekintést és komplex szemléletet igényel. A változó követelmények és napjainkig is változó társadalmi-gazdasági – szociális –, és a fizikai környezet, megannyi tényező számtalanba vétele és kölcsönhatása vezethet csak eredményre. Kovacsics Professzor munkásságából ez sugározott és sugázik napjainkban is.

A lakás és környezete megítélésében, alakulásban számszerűsíthető és mérhető mennyiségi és minőségi tényezők mellett számtalan olyan is hat, amelyek csak kiterjedt elemzésekkel (berendezési, bútorszaki és lakásszociológiai módszerekkel) tárhatók fel. A lakás keretét az építész teremt meg, de formálására meghatározó az a társadalmi, politikai, gazdasági szemlélet, a technika és technológia adottságai, amelyek a megvalósítást követő üzemeltetési tényezőket is mérlegelve határt szabnak a gondolat szárnyalásának. A felsoroltak egyben jelzés értékűek is, mert a számbavételnél, a folyamatok megfigyelésénél ezek a látszólag részletnek tűnő paraméterek sem mellőzhetők. Szokás a lakást a legtartósabb fogyasztási cikknek is tekinteni. A lakás azonban különleges árú. Addig, amíg egy gépkocsi súlya 600-800 kg, addig egy átlag lakás súlya 40-50 ezer kg, ami igen jelentős eltérés.

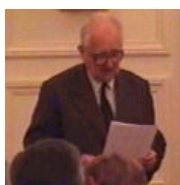
A közgazdasági és pénzviszonyok alakulása, a lakás piacra kerülése, a laksűrűség és települési környezet (intézmény ellátottság, közművesíthetőség, zöldterületi/felületi

ellátottság) mind-mind a településstatistika megfigyelési körébe tartoznak. A települések fejlesztési és rendezési tervének elkészítése elképzelhetetlen ezen tényezők feldolgozása, mérlegelése nélkül. Kovacsics professzor munkássága azonban e tudományterületen is túllépett az előtte alkalmazott szűkebb kereteken, mert a települések igazgatási folyamatainak elemzésével és vizsgálatával, a műszaki igazgatásra és hatósági munkára is kiterjedt figyelme, gondoskodása.

A lakás és településüggyel foglalkozni – éppen annak bonyolultsága miatt – sohasem volt népszerű feladat. Voltak évek, amikor a tényfeltárás, az adottságok, az adatok összevetése számtalan veszéllyel is járt. A statisztika nyilvánossága, a szakmát gyakorlók és a polgárok felkészítése és szembesítése a gondokkal a napi aktualitás viharába vezeti az érdeklődőt.

Azok az új törvények, amelyek az elmúlt évben megjelentek és céljuk – nem először a történelem során – a települések jövőképek, az épített környezet, a lakáskörülmények javítása feltétlenül igénylik a számszerűsített adatok olyan feldolgozását, amely a valósághoz leginkább közelíti. Urbanistaként ezt az ünnepi alkalmat is szeretném felhasználni arra, hogy Kovacsics professzor munkásságára támaszkodva és építve kérjem a statisztikával foglalkozó szakembereket az elkövetkező népszámlálás keretében olyan körzetek és adatrendszer alkalmazására, amely a tervezést, az összehasonlítást, a folyamatok alakulását áttekinthetővé teszi. A 60-as évek szerszámoskamrából egyre több lakássá vált, a városok lakásainak jelentős része, becslésem szerint mintegy 10%-a irodává és kereskedelmi/szolgáltató egységgé lett. Szükségünk van a lakás üzemeltetés és fenntartás költségeinek/paramétereinek mérésére is, mert ez a családok életvitelét meghatározó mértékben alakította. Igen fontos és jelentős feladat, hogy a települések és a térségi tervek készítésénél hogyan történjen a népesség számának, összetételének számításba vétele. Aligha szorul különösebb bizonyításra, hogy e téren a minőségi követelmények – amelyeket Kovacsics professzor már 47 éve megfogalmazott – megújult módon érvényesüljenek. Szerény dolgozatomban számtalan más is érintettem. Tennivaló bőven van, mert a lakás és ami körülötte van, a település az élet kerete, kulturáltságtól a családok jobb élete, a nemzet jövője függ. Szeretném remélni, hogy ebben a munkában Kovacsics professzor tapasztalatai, munkája, konzultációi érvényesülnek. Bízom benne, hogy a mai alkalom egy fontos megálló, de nem a végállomás egy gazdag munkásság útján, amihez jó egészséget és bizakodást kívánok. Kovacsics professzor a Magyar Urbanisztikai Társaság alapító tagja és sokat tett működéséért. Jó kívánságaim így személyes tiszteletemen túl a Magyar Urbanisztikai Társaság tiszteletét és nagyrabecsülését is tartalmazza.

Az elnöklő Dr. Ficzer Lajos dékán megadja a szót Dr. Kovacsics József professzornak.

Dr. Horváth Béla ny. főépítész

Prof. Dr. Kovacsics József

Kovacsics József köszönő szavai

*Tisztelt Általános Rektorhelyettes Úr,
tisztelt elnöklő Ficzer Lajos Dékán Úr,
tisztelt Ivancsics Imre Dékán Úr,
tisztelt Blaskó Béla dandártábornok, Főigazgató Úr,
tisztelt barátaim!*

Nagyon köszönöm az Emlékkötetet, az elismerő kitüntetéseket, a baráti szavakat, amit most Önöktől hallottam, s azt is, hogy ilyen sokan eljöttek a mai, számomra felejthetetlen ünnepségre.

Engedjék meg, hogy nagyon röviden emlékezhesek abból a 80 évből hatvan évre, amit munkában töltöttem el. Ennek fele a Központi Statisztikai Hivatalban telt el, a másik fele a Pécsi Tudományegyetemen, az Eötvös Loránd Tudományegyetemen és egyúttal a Rendőrtiszti Főiskolán és a Budapesti Műszaki Egyetemen.

Bár a köszöntések az oktatási intézményekben végzett munkásságomat emelték ki, nem hagyhatom említés nélkül a Központi Statisztikai Hivatalt sem, ahol legelső említésre méltó munkahelyem egykori főnököm, később az egyetemen kollégám és barátom, Dr. Thirring Lajos vezette területhez, a Községi Törzskönyv-bizottsághoz kapcsolódott. Itt egész életpályámat meghatározó hatások értek a bizottság tagjai részéről. Kik voltak ezek?

A történész, levéltáros Ember Győző, és Ila Bálint, a nyelvészek: Pais Dezső, Melich János, Kniezsa István, a földrajzos, egyben térképész Irmédi Molnár Imre, majd Mendöl Tibor. A közigazgatási szakember, Németi (Benisch) Artur és Takács József, a demográfus Thirring Lajos, a településtörténész Somogyi László. Itt ért az a hatás, amely a települések komplex vizsgálata iránti érdeklődésemet felkeltette. Maga a bizottsági előterjesztés minden a településekkel kapcsolatos kérdést, legyen az akár területváltozás, közigazgatási jelleg változása, új község vagy város alakulása, komplex

módon, több tudomány szemszögéből közelítette meg. Újabb hatások a Magyary Zoltán vezette Közigazgatástudományi Intézet munkatársaival, Kiss Istvánnal és Lovász Jánossal történt munkakapcsolat során értek, most már a közigazgatási szervezetrendszer és annak munkáját is leképezni kívánó kísérleteim, kutatásaim kapcsán. Ezek közül csupán az 1950. évi megyei reformmal kapcsolatos eredményes közreműködésemet és a községek helyzetkép-statisztikai felvételét emelem ki. Ez volt a máig egyetlen átfogó komplex vizsgálat, amely a magyar községek helyzetét, fejlettségét, ellátottságát bemutatta. Nem részletezem tovább az aktív statisztikusként végzett munkámat, mert abban az időben két olyan esemény történt, ami miatt munkahelyet változtattam. Az egyik az volt, hogy az a Décsi (Damweber) Gyula lett az igazságügy-miniszter, aki gimnáziumi éveim alatt a Mária Kongregáció praesense volt, s akinek nemcsak gimnáziumi, de egyetemi éveim alatt is a ciszterciek voltak a tanárai; már avós korában meggyűlt vele a bajom, mert amikor rokonai sváb voltuk igazolásáért bizonyító 1941-es népszámlálási lapok megtekintésére és kitelepítésük miatt felkerestek, nem állt szóba velem. Mivel hozzám tartozott az igazságügyi statisztika, én sem kívántam vele kapcsolatba kerülni. Ekkor lettem a KSH könyvtárának a vezetője, ahol kevésbé veszélyes kutatásokkal, a történeti statisztikával jegyezhettem el magamat. Ez az érdeklődésem 1954-től egyre intenzívebb lett és oktatómunkám mellett kutatómunkámnak is egyik fő jellemzője maradt.

A közigazgatási és igazságügyi statisztikától való menekülésemnek másik oka az volt, hogy mivel hozzám tartozott akkor a Községi Törzskönyvbizottság is, nem voltam hajlandó Eszterháza Gerőházára kereszteltetni, Rákosiról községet elnevezni, és nem voltam hajlandó a kulákperekről jelentést készíteni.

A pécsi egyetem a megváltást jelentette. Jó kollektívába kerültem. Megvédtek azoktól a támadásoktól, amelyek miatt értek, hogy 1956-ban tevékenyen részt vettem a Szociáldemokrata Párt megszervezésében. Nem mondhatom ezt el az ELTE-n töltött első évekről, ahol sorozatos feljelentésekkel zaklattak. Az itt töltött harminc év alatt 1989-ig legalább tizenötször jelentettek fel, hol az oktatási miniszternél, hol az Elnöki Tanácsnál, hol az igazságügyi miniszternél, hol a külügyminiszternél, vagy éppen az Akadémia IX. osztálya elnökénél.

Engedjék meg, hogy egyetlen történetet kiemelhessek. Nezálag igazságügyminiszternél azzal a váddal jelentettek fel, hogy titkos adatokat közöltem az egyetemi jegyzetben. Kádár Miklós dékánom fenyegető hangon közölte velem, hogy ha igaz a feljelentés, akkor komoly következménye lesz. Közöltem vele, hogy az igazságügyi statisztikai részt nem én írtam, hanem pécsi kollégám, Hoóz István. Hívta fel itt azonnal, – mondta. A telefonbeszélgetésből kiderült, hogy tényleg a kollégám

írta az inkriminált részeket. Megkérdezte, hogy honnan vette az adatokat. A Népszabadságból, – volt a válasz. Kálár Miklós dékán ezt követően felhívta a minisztert és a következőket mondta fülem hallatára: „Ide figyelj, Nezvá! Kikérem magamnak a Jogi Kar professzorai nevében, hogy megalapozatlanul denúnciáljatok. Szerbusz!”

Az oktatást igyekeztem a jogászok számára úgy átalakítani, hogy a gyakorlati feladatok közül, amit lehetett, számítógépeken végezhesék el. A példákat a közigazgatás, a demográfia, valamint az igazságügyi statisztika területéről válogattam.

Tankönyvem három kiadást ért meg és névadíjat is kapott. Már a hetvenes évek közepén fakultatív tárgyként oktattam informatikát is. E tárgyból írtam akadémiai doktori disszertációm. Ebben az időben ért az egyetem akkori rektora részéről az a megaláztatás, hogy utasított arra, hogy számoljam fel a számítástechnikai laboratóriumot, mert a jogásznak erre nincs szüksége. Mivel erre nem voltam hajlandó, a gondnoksággal egy szombati napon kihordatta a gépeket az egyetem bejárat aulájába.

Szólnom kell arról is, hogy a rendszerváltozáskor két szép levelet kaptam a forradalom idején és ezt követően tanúsított magatartásomért, többek között a KSH forradalmi bizottsága elnökének, Thirring Lajosnak az alkalmazásáért, és tudományos munkám folyamatos akadályozásáért. Egy elismerő oklevelet a művelődési minisztertől, egyet a KSH elnökétől kaptam. Megilletődve tettem el a díszes okmányokat, és vártam, hogy tudományos terveim, javaslataim megvalósításhoz lehetőséget kapok.

Most ezen az ülésen megvalósult mindaz, amit a két levél ígért, kilátásba helyezett. Munkám, életem megbecsülése az Eötvös Loránd Tudományegyetem részéről általános rektorhelyettes úr által adott Emlékkönyv és kitüntetés által. Ficzer Lajos és Ivancsics Imre professzorok, Jogi kari dékán urak által elmondott méltatások, a pécsi egyetem rektora, Dr. Tóth József úr köszöntő levele és a Janus Pannonius Tudományegyetem emlékére, a Rendőrtiszti Főiskola elismerő oklevele és kitüntetése, amit Dr. Blaskó Béla rendőr dandártábornok, főigazgató úr adott át, valamint a miskolci egyetem rektora, Dr. Besenyei Lajos úr által ezen alkalomra készített Zsolnay váza nevemre szóló felirattal számomra a legfőbb elismeréseket jelentik. Megható volt átvenni első pécsi tanítványom és demonstrátorom Horváth Imre úr által írt egyetemi tankönyvet, melynek címe: Közigazgatási szervezés és vezetéstan. Engem kért meg arra, hogy Előszót írjak. Munkájának jelentőségére többek között a következőkkel mutattam rá Ha valaha, akkor napjainkban rendkívül fontos, hogy jó szervezéssel, kellő információkkal körültekintő döntéssel, rendszeres

ellenőrzéssel javítsuk a közigazgatás működését. Az értékrend helyreállításában, a közmorál javításában a leglényegesebb szerep a szervezetekre hárul. Azt is mondhatjuk, hogy a társadalmi feszültségek jelentős mértékben a szervezetek funkcionális hibáira vezethetők vissza. Horváth Imre barátom könyve arra is figyelmeztetett, hogy a statisztika, tágabb értelemben az információ nem éri el célját, ha nem épül be a szervezet döntési folyamataiba, és nem hasznosul. A Kormányjelentés intézménye jut eszembe, mely 1893-tól 1943-ig pontos tükörképe volt az állam működésének, amelyben mind a képviselők, mind az állampolgárok értesülhettek a Kormány működéséről és a közállapotokról. A rendszerváltás után a jogintézményt nem állították vissza, pedig az informatika kiváló lehetőséget biztosított ennek az információrendszernek a megvalósítására.

Köszönöm Klinghammer István általános rektorhelyettes úrnak kitüntető köszöntését, a statisztika és térképészet tudományos kölcsönhatásait taglaló érdekes előadását, mely engem most arra figyelmeztetett, amit fiatal statisztikus koromtól kezdve vallottam, nevezetesen, hogy a statisztika több tudományt szolgáló disciplina. Erre utal Halley és Descartes tanítása, ezt láttam Bél Mátyás, Fényes Elek, Keleti Károly majd a korábban említett Törzskönyvbizottság tagjainak a munkásságában is. Most is több tudományt kell szolgálnia, mert az informatika korszakában különösen fontos, hogy a statisztika a történettudományt éppúgy szolgálja, mint a jogtudományt, a közigazgatás-tudományt, a térképészet tudományát, természetesen a közgazdaságtudományt kitüntetett módon.

Köszönöm Ficzer Lajos dékán úr elnöki és az ülést levezető baráti, kollégiai szavait. Köszönöm Ivancsics Imre pécsi első tanítványaim egyikének, a Jogi Kar jelenlegi dékánjának a visszaemlékezését a pécsi negyven évvel ezelőtti és még ma is élő kapcsolatokra. Köszönöm Samu Mihály kollégámnak a pesti tanárság nevében mondott köszöntését, szavaiban azt, hogy emlékeztetett a gimnáziumba vonattal bejáró diák küzdelmeire és arra, hogy még Ő a Nagy Imrével fenntartott kapcsolata miatt, én a Szociáldemokrata Párt megszervezése miatt kerültem a nevezetes Fő utcai épületbe. Köszönöm kórházban fekvő beteg kollégámnak, Dr. Hoóz István professzor úrnak köszöntő levelét. Köszönöm két volt tanítványomnak, Horváth Bélának az urbanisztikát szolgáló műegyetemi évekre való emlékeztetést és Horváth Imrének, volt első pécsi demonstrátoromnak hátralévő életemet is bearanyozó szép üdvözlését. Ígérem, hogy a hamuba sült pogácsát én is mindig magamnál tartom, hogy kézbe véve elmondhassam, érdemes volt tanítani, oktatni, nehézségek között is alkotni.

Barátaim és tanítványaim üdvözlései, az önök megtisztelő jelenléte, mindez valóban nagyszerű és felejthetetlen elismerése egy élet oktató és tudományos munkájának.

Köszönöm az Emlékkötet íróinak a megtiszteltetést, a kiváló szerkesztői munkát és minden kedves jelenlévő barátomnak, kollégámnak, hogy megtiszteltek jelenlétükkel.

Az ünnepség az elnöklő Dr. Ficzer Lajos dékán rövid zárszavával fejeződött be.

Prof. Dr. Ficzer Lajos

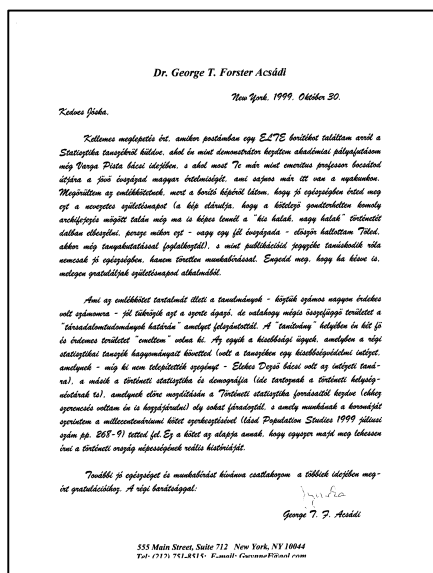
az ELTE Állam-és Jogtudományi Kar dékánja

Megköszönöm Dr Kovacsics József professzor úr előadását. Gazdag munkássága nem csak a Statisztika tudományában jelentős, hanem széleskörű, interdiszciplináris, számos tudomány területet érintő alkotás.

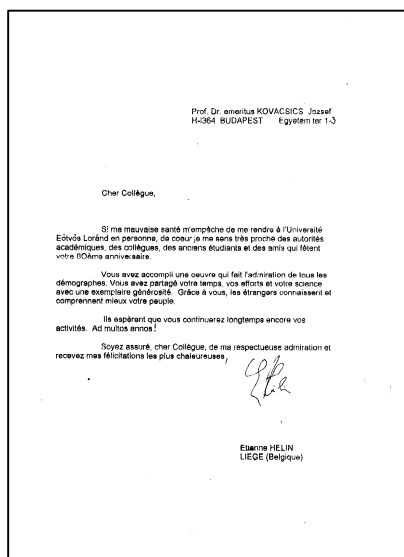
Örülünk, hogy ereje teljében lévő, kiváló tudóst köszönthettünk. Mindannyiunk nevében kívánok további erőt, jó egészséget, hogy jelentős terveit eredményesen és sikeresen folytathassa.

Isten éltesse!

Az ünnepelt munkásságát méltató levél közül néhány:

Dr. George T. Forster Acsádi (New York)

Etienne Helin (Liege, Belgique)

Professor Dr. Erhard Hruschka
 Mühlbacher Weg 11, D-22926 Ahrensburg / Germany
 Fax + Fax: 0049-4142-61305, E-mail: tgruchka@public.uni-hamburg.de
 September 22, 1999

Professor Dr. Miklós Szabó
 Eötvös Loránd University
 Eötvös tér 1-3,
 H-1054 Budapest

Ungarn

CELEBRATION IN HONOR OF PROFESSOR DR. JOSEPH KUVAICS

Dear Miklós,
 many thanks for your invitation to participate in the celebration in honor of Professor Kuvacsics, which will be held on October 8, 1999 at the Hungarian Scientific Academy.
 However, it will not be possible for me to participate in this event.
 As a Vice Chairman of the Lions International Organization for Northern Germany, I have to attend sessions on October 6 & 7, 1999 in Hamburg, Germany.
 I am sure that my colleague Professor Kovacsics will have a dignified celebration to honor his scientific achievements with all the respect and love of his academic field taking part.
 Kind regards and best wishes,
 Erhard Hruschka
 with a personal signature
 because copyright of my 1% draft!

Prof. Dr. Erhard Hruschka (Ahrensburg, Germany)

KIRÁLY TIBOR
 professor emeritus
 ELTE ÁJK
 1054 Budapest, Eötvös tér 1-3.
 T.: 266-4015

1999. szeptember 18.

Kővárosi József új,
 professzor emeritusnak.

Tisztelettel köszönet, kedves Tibor!

A 40-ik évforduló betöltésén méltán
 büszkeséggel tekint vissza vissza
 pályafutására, teljesítményére.
 A kollektív barátai tisztálatlan,
 családias szeretettel társul a legmagasabb
 jutalom, amit nem lehet elvárni.
 amit az elismerésnek kell lennie.

(Szinte tisztán, barátságos, kedves
 felelős, amikor az új, a jövőben
 bízunk, és kívánunk. Mindig mindig
 foglalkozunk, boldog születésnapot!

Ti. ÁJK

Prof. Em. Dr. Király Tibor, ELTE ÁJK

Prof. Dr. Mádl Ferenc akadémikus, ELTE ÁJK

Dr. Györgyi Kálmán legfőbb ügyész

Dr. Kovács István úr
ny. egyetemi tanár

Endre!!!

Tisztelettel köszönöm Önt!

Nagy örömmel és érdeklődéssel vettem kézbe emlékeztetőt, amelyet küldött nekem. Nagy megelégedéssel veszem, hogy gondolatok és a kérdések a dologról, amely bizonyos egyéni tapasztalatok alapján írt. Úgy gondolom, hogy megfogalmazott ötletet és koncepciót, hogy „a 80 éves Kovács István elhunyt”. Mind igazán érdekesnek, még inkább a felfedezés utáni megdöbbentéssel nézem meg az írtakat.

Köszönöm István bátyámat! Ha már így van, engedélyem, hogy az Ön által írtakat eljuttassam, megköszönve az Ön által írtakat, amelyeket én is szeretnék megkapni, továbbá megköszönve az Ön által írtakat, amelyeket én is szeretnék megkapni, továbbá megköszönve az Ön által írtakat, amelyeket én is szeretnék megkapni.

A visszajelzés érdekében, kérem kedves feladójának eljuttatását a leírtakhoz, főleg az Ön által írtakat és a hozzájuk tartozó anyagot.

Pécs, 1998. május 21.

()
Kovács István
Dr. Novák Zoltán

Dr. Novák Zoltán, KSH

Köszöntő leveleket küldtek még:

Bauer Károly polgármester (Szentgotthárd)
Dr. Bátfai Edit, a Dékáni Titkárság vezetője, ELTE, ÁTK
Prof. Dr. Berényi Sándor, ELTE
Dr. Borbándi Gyula író (München)
Czibulka Zoltán főosztályvezető helyettes, KSH
Prof. Paul Deprez (Winnipeg)
Prof. Antoinette Fauve Chamoux, Ecole des Hautes Etudes (Paris)
Dr. Gecsényi Lajos, az OL főigazgatója
Dr. Gazda István, a Magyar Tudománytörténeti Intézet igazgatója (Piliscsaba)
Dr. Herman Sándor, tanszékvezető egy. docens, az MST alelnöke (Pécs)
Prof. Dr. Imreh István (Kolozsvár)
Horváth László, KSH Vasmegyei igazgatója (Szombathely)
Dr. Józsan Péter főosztályvezető, KSH
Kerécz József, ny. igazgató (Ausztrália)
Dr. Kiss Lajos akadémikus, MTA
Dr. Kuntár Lajos, író, szerkesztő (Szombathely)
Dr. László Tivadar, ny. főosztályvezető (Budapest)
Dr. Németh János, az Alkotmánybíróság elnöke
Nyitrai Ferencné Dr., egy. tanár, a KSH ny. elnöke
Pokorni Zoltán Oktatási Miniszter
Rózsa Gábor főosztályvezető, KSH
Simkó Gyuláné, szerkesztő, KSH
Prof. Solvi Sogner (Oslo)
Dr. Szabó Endre, elnök, SZEF
Prof. Dr. Szabó Miklós, az ELTE rektora
Dr. Tóth Pál Péter elnök, MTA Demográfiai Bizottság
Prof. Dr. Vita László, BKE

Könyvkiállítás

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Emlékérme

A Janus Pannonius Tudományegyetem Emlékérme

A Rendőrtiszti Főiskola Emlékérme

Prof. Dr. Besenyei Lajos rektor ajándéka. A Zsolnay-váza felirata:

“Dr. Kovacsics József professzort
nyolcvanadik születésnapján tisztelettel köszöntöm.

Dr. Besenyei Lajos rektor”